
KRÓNIKA

A JUGOSZLÁV ÍRÓSZÖVETSÉG ÉVI KÖZGYŰLÉSE. A Jugoszláv Írószövetség november 8-án és 9-én, Prištinában megtartott rendes évi közgyűlésén a jugoszláv írók és vendégeik — könyvkiadók, művelődési dolgozók, a szerzői jogvédő irodák, a jugoszláv PEN Klubok képviselői és műfordítók — írószövetségünk nemzetközi kapcsolatairól, valamint a jugoszláv irodalmaknak a világban elfoglalt helyéről és érvényesüléséről tárgyaltak.

Szó volt az Írószövetség munkájáról a két közgyűlés között, az elkövetkező időszakra tervezett tevékenységről és a köztársaságközi együttműködésről is. A közgyűlés megválasztotta a Jugoszláv Írószövetség Elnökségének új elnöklőjét Sreten Asanović, a Crna Gora-i Íróegyesület jelöltjének személyében.

JÓZSEF ATTILA-ÉRTEKEZET ÚJVIDÉKEN. József Attila születésének 75. évfordulója alkalmából november 17-én és 18-án Újvidéken tudományos értekezletet tartott a bölcsészkar Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete. Az első napon elhangzott előadások József Attila költészetének egy-egy részterületével foglalkoztak, a folytatásban pedig József Attila és a jugoszláviai magyar irodalom kapcsolataira világítottak rá. A tanácskozásnak külföldi vendégei is voltak. Stoll Béla budapesti textológus a költő versei harmadik kritikai kiadásának szöveggondozási problémáiról, Szigeti Lajos szegedi irodalomtörténész pedig

Hiánytudat és teljességigény József Attila költészetének néhány motívumához címmel értekezett. Vendégként érkezett Paszkal Gilevszki macedón műfordító, hogy beszámoljon arról, fordításai nyomán milyen fogadtatásban részesült József Attila macedón irodalmi körökben és az olvasóknál. A tanácskozást egyébként Bányai Jánosnak a tanulmánya vezette be, aki József Attila versvilágának esztétikai elemzéséhez szolgáltatott adalékot, majd a vendégek referátumai után Bori Imre, a tanácskozás elnöklője, József Attila-problémák címmel előadást tartott. József Attila költészetének egy-egy kérdését vetette föl értekezésében Thomka Beáta, Lánicz Irén és Hornyik Miklós. Káich Katalin egy, az intézeti könyvtárban meglevő, dedikált József Attila-könyvvel foglalkozott; a dedikálás körülményeit nyomozta ki. Pastyik László József Attila és a jugoszláviai magyar irodalom a két világháború között, Bosnyák István pedig B. Szabó György és a József Attila-filológia címmel értekezett. Utasi Csaba a zágrábi születésű, ma Párizsban élő Fejős Ferenc József Attila-értelmezéseit értékelte, míg Gerold László az 1950-es évek végén és a 60-as évek elején feljövő nemzedék József Attilához való viszonyulásáról beszélt.

Az évforduló és a tanácskozás tiszteletére folyóiratunk és az Intézet megjelentette a Híd Könyvtárában 1940-ben kiadott József Attila *Versék* című kis verskötet hasonmás kiadását, amely Stern Emil bevezetőjét és József Attilának több mint húsz

versét tartalmazza, s mindeddig valódi könyvritkaság volt.

VAJDASÁGI MŰVELŐDÉSI NAPOK SZLOVENIÁBAN. November 19-e és 26-a között vajdasági művelődési napokat tartottak Szlovénia öt városában, Ljubljanában, Kranjban, Celjén, Lendván és Nova Goricán. Célja az volt, hogy a szlovén szocialista köztársaság lakosainak bemutassák a vajdasági kultúra és művészetek múltját és jelenét. Ez előbbit a Vajdaság kulturális kincsei című háromrészes kiállítás prezentálta, az archeológiai, a néprajzi és a grafikai. A mintegy ezer tárgyból összeállított régészeti rész is hármas korszakolású. Az időszámításunk előtti időszakot, az ókort és a középkort öleli fel. A legkorábbi műtárgy az időszámításunk előtti 6000. évből való. Az őskorból jórészt kerámiák, valamint csont-, bronz és réztárgyak találhatóak itt, az antik korszakból pedig a római művészet emlékei, szarmata kerámia, dísztárgyak és ékszerek. Tartományunk középkori kultúráját elsősorban a népvándorlás korából ránk maradt emlékek képezik. A néprajzi kiállítás több nemzetiségű vidékünk népi kultúráját tematikus egységekben mutatja be. Elsősorban népviseletek és egyéb ruházati cikkek, valamint szőttések és üvegre festett ikonok szemléltetik népművészetünket. A grafikus kiállítás a XVI. és XVII. századból eredő profán grafikát, valamint a nevezetes csatákról, a városokról és egyéb fontos eseményekről készült réz- és acélkarcot, könyomatot és akvatinta technikában készült műveket mutat be a szlovén főváros közönségének. Tekintettel arra, hogy az anyagot tartományunk több múzeumából gyűjtötték össze, s hogy ez eddig a legteljesebb ilyen prezentációja régi kultúránknak, e kiállítás

Ljubljana után több köztársasági székvárosban is megtekinthető lesz.

Ugyancsak Ljubljanában rendezték meg a vajdasági könyvkiadók kiállítását, amelyen mintegy 400 címszó jelezte kiadóink jelentősebb vállalkozásait és mutatta be a szlovén írók Vajdaságban fordításban megjelent műveit. A rendezvényen ott voltak a Vajdasági Íróegyesület képviselői is, akik az ottani bölcsészkar hallgatóival találkoztak, és tárgyaltak vendéglátóikkal az irodalmi kölcsönösség kérdéseiről. Több irodalmi estet is rendeztek. A magyarok Lendván például Fehér Ferenc és Bosnyák István találkozott az olvasókkal.

Filmgyártásunkat, mindjárt a rendezvény első napján, Vicsek Károly Trófea című filmje képviselte, színjátásunkat pedig az Újvidéki Színház a Harag György rendezte Cseresznyeskerttel (szlovén és szerbhorvát nyelvű szimultán fordítással), Lendván pedig Molnár Ferenc Játék a kastélyban című művét adták elő. Ez volt e darab ötvenedik előadása az Újvidéki Színházban.

A zenei rendezvények közül az újvidéki kamarazenekar és a zrenjanini Koča Kolarov kórus fellépését kell kiemelni, amelyek mai vajdasági szerzők műveit szólaltatták meg. Nikola Petin, Ivan Kovač és Hartig Tibor szerzeményeit Miodrag Janoski vezényelte.

A rendezvények keretében kiállítást szerveztek tartományunk fotóművészei, és több fellépése volt a Svetožar Marković népi táncgyűttesnek is.

SZENTELEKY-DÍJAK 1980. November 27-én ülést tartott a Szenteleky-díj bíráló bizottsága (Sava Babić, Bányai János, Borbély János, Csordás Mihály és Fehér Ferenc), s döntött az 1980. évi díjak odaítéléséről.

Több javaslat meghallgatása és kimerítő vita után a bíráló bizottság az 1980. évi Szenteleky Irodalmi Díjat sokéves színikritikusi tevékenységéért és színháztudományi kutatómunkájáért Gerold László újvidéki egyetemi tanársegédnek ítélte oda.

Hasonlóképpen több javaslat meghallgatása majd megvitatása után a bíráló bizottság az 1980. évi Bazsalikom műfordítói díjat a szabadkai *Rukovet* című irodalmi folyóirattal ítélte oda a műfordítás gondolatának sokéves, következetes ápolásában, valamint a jugoszláviai magyar irodalom népszerűsítésében felmutatott kiemelkedő eredményeierért.

MŰVELŐDÉSI ÉLET KOSOVÓN.

Az ősz Kosovo tartományban is jóval gazdagabb művelődési eseményekben, mint a többi évszak. Ez az új kezdeményezések, vállalkozások elindításának az évadja is. A Kosovo tartományban folyó kulturális és művészeti alkotótevékenység az idén olyan széles körű nemzetközi érvényesülésnek örvendhetett, mint talán soha ezelőtt. Számos rendezvényen mutatták be mindazt a legértékesebbet, amelyet ez az égalj nyújtott az eltelt harminc évben. Elsősorban azokra a vendégszereplésekre kell gondolni, amelyekre a közelmúltban került sor előbb Szíriában és Jordániában, majd Törökországban és Dél-Olaszországban. Ha ehhez hozzávesszük Kosovónak az Albán Szocialista Népköztársasággal ápolott állandó és szoros együttműködését, amely az idén még csak gazdagodott, akkor bizvást elmondható, hogy a több nyelvű kosovói kultúra mindinkább utat tör a nagyvilágban.

Ugyanakkor az eltelt hetekben számos olyan művelődési esemény történt, amelyek során hazánk más vidékei mutatkoztak be a kosovói közönségnek. Prizrenben, például,

megtartották a jugoszláv műkedvelő színházak szemléjét, több hivatásos színtársulat is vendégszerepelt a tartományban, ezenkívül nemrégiben zajlott le a bosznia-hercegovinai kultúra hete Kosovóban. Legutóbb pedig a tartomány több helységében az újvidéki bábszínház vendégeskedett egy bábjátékkal meg egy zenés-színpadi összeállítással.

A közeljövőben is hasonlóan gazdag eseménysorral kecsegtet. Már a következő hónapban a Szarajevói Rádió oktatóműsora készül két sorozatban is foglalkozni Kosovóval és — közelebről — a jelenkori kosovói irodalommal. Ezenkívül nagyban folynak a műkedvelő szemlék. A buzgó műkedvelők nemrég Klinában, majd Glogovacon, a napokban pedig Kačanikban elevenítették fel Kosovo tartomány nemzeteinek és nemzetiségeinek népszokásait és gazdag népművészeti hagyatékát.

KÜLFÖLDI FILMDÍJAK, FILMSIKEREK. A fantasztikus és tudományos-fantasztikus filmek fesztiválján a jugoszláv Krste Papić Átváltozások éjszakája című filmje kapta az Arany Unicornis nagydíjat. A bíráló bizottság Papićnak ítélte oda a legjobb forgatókönyvért járó díjat is.

A bíráló bizottság különleges díjban részesítette az ausztráliai Harlequin című filmet, amelyet Simon Wincer rendezett. A legjobb női főszerep díjazottja Valentyina Csendrikova (Szovjetunió), a legjobb férfi főszerepé pedig Robert Powell (Ausztrália).

Jugoszláv siker született a 23. lipcsei nemzetközi filmfesztiválon is. A rajzfilmek versenyében a legjobb filmért járó Arany Galambot Veljko Bibić Ófelsége című alkotása kapta. A versenyben 47 ország 218 filmje szerepelt. Fesztiváli különdíjjal tün-

tették ki Žika Ristić rendezőnket a fesztiválon való rendszeres és sikeres szerepléséért.

A Megszállás 26 képben című film bemutatásával jugoszláv filmhét kezdődött a portugáliai Ribatezza tartomány fővárosában. A tehetséges Lordan Zafranovićnak ez az alkotása nagy benyomást keltett a Művészeti Múzeum nagytermében összegyűlt nézőkben.

A városi magisztrátus, valamint a jugoszláv nagykövetség által közösen szervezett fesztiválon egész sor élvonalbeli játékfilm mellett bemutatják a Tito elnökről készült dokumentumfilmet is.

Közvetlenül a fesztivál megnyitója előtt, ugyancsak a múzeum egyik termében, kiállítás nyílt Jugoszláviáról. A több tematikus egészből álló kiállításon központi helyet foglalnak el a Tito elnök életútját szemléltető pannók. Egyebekben számos fotó mutatja be hazánk gazdasági fejlődését, ipari és idegenforgalmi központjait. Igen tetszerős válogatás látható a jugoszláv képzőművészek alkotásaiból a romantizmustól az impresszionizmusig.

VERSECI SZÍNHÁZI MONOGRÁFIA. A novemberi Sterija Napok műsora keretében bemutatták *A Sterija Népszínház 1945—1975* című könyvet, amely Versec színházi és művelődési életével foglalkozik. Szerzője Alojz Ujez, Milutin Karišik és Miša Milošević. Az újvidéki Sterija Játékok, a Tartományi Művelődési érdekközösség, illetve a verseci színház közös kiadásában megjelent kötet gazdag fénykép- és dokumentációs anyagot tartalmaz.

A verseci hivatásos színház elsőnek kezdte meg működését a felszabadult Vajdaságban. Versec városa 1944. október 2-án szabadult fel, de alig pár hónap múlva, pontosabban 1945. február 10-én már megtartották az első színházi bemutatót. Ez a dátum azóta is a verseci színház napja. Egyébként Versec első szerb nyelvű színházi előadását 1793 szeptemberében rendezték meg.

ELŐKÉSZÜLETEK A STERIJA-ÉVFORDULÓRA. Jövőre lesz Jovan Sterija Popović születésének 175. évfordulója. A Vajdasági Közművelődési Közösség keretében bizottságot alakítottak, amely összehangolja az évfordulós rendezvények előkészületeit. Elnökének Vasko Popa író-t választották meg.

A tervezett rendezvények között említjük, hogy jövőre Újvidéken tudományos tanácskozást tartanak Jovan Sterija Popović munkásságáról. A tanácskozás anyagának kiadásával megalapítják a Sterija Füzetek kiadványsorozatot. Ezenkívül kiállítást szerveznek Sterija a hazai és külföldi színpadokon címmel. A *Scena* című színházi folyóirat tematikai számot jelentet meg. Az Újvidéki Televízió filmre veszi és bemutatja a Sterija-művek színházi előadásait, Versecen pedig dokumentációs központot hoznak létre, és monográfiát jelentetnek meg. A Matica srpska jövőre kiadja a nagy drámaíró és költő műveinek bibliográfiáját is.